

Reviews and Anotations
Рецензии и анотации

ЮБИЛЕЕН СБОРНИК В ЧЕСТ НА ПРОФ. Д.И.Н. СТЕФАН ДОЙНОВ

Известия на Института за исторически изследвания, Т. XXXI. Сборник в чест на проф. д.и.н. Стефан Дойнов. Редакционна колегия: Илия Тодев (отг. ред.), Румяна Радкова, Михаил Станчев, Николай Жечев, Пламен Божинов, Елена Хаджиниколова, Любомила Соленкова (научен секр.). Акад. изд. „Проф.Марин Дринов“, 2014, 484 стр. ISSN 2367-5187

Олга Тодорова

Институт за исторически изследвания – БАН

Името на проф. д.и.н. Стефан Дойнов, ярък представител на едно изключително талантливо и продуктивно поколение изследователи на възрожденското ни минало, е добре познато в историческите среди. Той отдавна си е извоювал място сред водещите специалисти по история на Българското възраждане – онези, върху чиито проучвания се гради съвременният „канон“ в тази научна дисциплина. При все че през годините е поемал различни академични и административни роли (преподавател по „Нова българска история“ в Историческия факултет на Софийския университет, председател на Главно управление на архивите при Министерски съвет на Република България и др.), кариерата на проф. Дойнов винаги е била неразривно свързана с Института за исторически изследвания при БАН. Затова съвсем неслучайно тъкмо там се ражда инициативата за сборника, посветен на 75-годишнината на изтъкнатия наш историк – инициатива, която вече е намерила успешната си материализация в един солиден том, излязъл като част от възстановената поредица „Известия“ на Института.

Изданието, с което колеги и последователи демонстрират уважението си към проф. Дойнов, съдържа предговор, интервю с юбиляра,

библиография на неговите трудове, както и 34 студии и статии на автори от престижни научни институции в България и чужбина. Струва си да се отбележи, че повече от една трета от разработките са дело на учени от Русия, Украйна и Молдова – страни, с които десетилетия наред тясно са преплетени професионалните дирения на проф. Дойнов.

Макар при структурирането на сборника редколегията да е предположила една организация, която следва азбучния ред на авторските фамилии, сред включените в тома текстове много ясно се открояват няколко по-компактни тематични ядра, които съвпадат с основните акценти в творчеството на юбиляря. На първо място тук трябва да се посочат статиите, посветени на българските преселения на север от Дунава и в Южна Русия по време на Възраждането – една проблематика, която заема средищно място в научната продукция на проф. Дойнов. Втора условна група формират изследванията, които са фокусирани върху руско-турските войни и руската имперска политика спрямо българите през XIX в. – също една от „коронните“ теми на проф. Ст. Дойнов. Своего рода продължение на тази тема са няколко разработки, които засягат непроучени аспекти – било на българо-руските и българо-славянски връзки и взаимоотношения след Освобождението, било на Източния въпрос в неговите най-широки географски граници, простиращи се чак до Средна Азия. Трета обемиста група статии третира различни по-слабо изучени или дискуссионни въпроси на българските движения за политическа, църковно-национална и културна еманципация в техните вътрешни и/или международни измерения. Най-сетне, в сборника присъства и един „блок“ от статии, които осветляват отражението на протичащите през XIX столетие модернизационни процеси върху демографското състояние на българската възрожденска нация.

Разбира се, в този кратък обзор няма как да бъде обхванато цялото многообразие от конкретни теми и сюжети, застъпени в отделните текстове, нито да бъдат изброени всички оригинални приноси. Заслужава си обаче, макар и с няколко изречения, да се маркират поне някои от достоинства на изданието като цяло. Преди всичко, несъмнена сполука при съставителството на сборника е относително високата степен на кохерентност на включените в него материали. Едни и същи събития, герои и проблематики се появяват в различни текстове и така се превръщат в своеобразни свързващи звена, които придават на тома един рядко срещан при подобен тип издания интегритет. Особено ценно е това, че не в един или два случая сборникът дава възможност определени исторически личности или процеси да бъдат видени през различни, понякога твърде противоположни изследователски оптики. Така стигаме до следващата положителна характеристика на сборника

– неговата „полифоничност“. Между кориците на тома са сбрани ведно исторически изследвания „пар екселанс“ и историографски прочити, макро - и микроисторически анализи, фактографски и концептуални подходи, по-традиционни и по-авангардни методики и „жанрове“. Преплитайки се и допълвайки се взаимно, всички те със сигурност спомагат за изграждането на една по-пълнокръвна и нюансирана картина на „българския“ XIX век. И накрая, но не и на последно по важност място, трябва да се спомене още едно голямо предимство на тома. То се състои във факта, че голяма част от разработките в него стъпват върху слабо или напълно неизвестни досега източници. Привлеченото ново градиво допринася не само за уплътняване на историческата фактология, но в някои случаи става повод и за сериозна ревизия на общоприети до момента в историографията постановки. По този начин участниците в тома като че ли символично препотвърждават онова най-съкровено професионално „верую“ на проф. Стефан Дойнов, което ненапразно е избрано за мотото на интервюто, с което се открива сборникът в негова чест: „Щастливи са онези историци, които попаднат на документи!“.

COLLECTION IN HONOUR OF PROF. STEFAN DOYNOV

✉ **Dr. Olga Todorova, Assoc. Prof.**
Institute of Historical Studies
Bulgarian Academy of Sciences
67, Shipchenski Prohod Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: olgat@abv.bg